

О. М. Вівсяник,
аспірант кафедри державного управління та публічного адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління персоналом
ORCID ID: 0000-0002-9373-047X

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.15—16.162

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

О. Vivsyanuk,
Postgraduate student of the Department of Public management
and public administration, Interregional Academy of Personnel Management

INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN THE INSTITUTIONAL MECHANISM OF STATE MANAGEMENT OF THE HEALTHCARE SYSTEM

Запропоновано авторське бачення інституційного механізму державного управління системою охорони здоров'я в Україні, надано коротку характеристику його складових. Визначено участь міжнародних організацій в цьому механізмі. Представлено групи міжнародних організацій охорони здоров'я та форми їх співпраці з органами державної влади: організації — майданчики для переговорів та комунікації світової медичної спільноти; міжнародні організації, що рекомендують режими лікування та встановлюють норми та стандарти в охороні здоров'я; міжнародні гуманітарні та благодійні організації; міжнародні професійні організації, асоціації, спілки лікарів за професійною ознакою. Представлено участь міжнародних організацій в інституційному механізмі державного управління системою охорони здоров'я. Визначено провідну роль ВООЗ у міжнародній співпраці. Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є вивчення функцій міжнародних медичних організацій, розробка рекомендацій щодо створення умов для подальшої співпраці органів державного управління та міжнародних організацій в сфері охорони здоров'я на території України.

The article presents the structure of the institutional mechanism of public health management. It was found that the institutional mechanism of public administration is based on the integration of methods of implementing public policy in the field of health care, methods of industry management, forms of application of management levers, specific management tools. Peculiarities of the current stage of formation and use of information support of the institutional mechanism of state health care management are its digitalization and use of information technologies. The structural elements of such a database are departmental and corporate information networks, reports of legal entities, one-time surveys, materials from the Internet, mass media, statistical reports.

It is determined that international organizations are an integral part of the institutional mechanism of public health management. This also applies to the institutional mechanism of public administration of the health care system. International organizations should be divided into four groups: organizations — platforms for negotiations and communication of the world medical community, international organizations that recommend treatment regimens and set norms and standards in health care, international humanitarian and charitable organizations, international professional organizations, associations, unions doctors on a professional basis.

The European health care system works closely with the world's leading medical organization, the World Health Organization. WHO's activities are universal. To a greater extent, WHO is a platform for

negotiations between representatives of different countries and regions of the world. The purpose of such negotiations is to submit to the world community a consolidated opinion on the global problems of the medical sphere. WHO's work as a universal health organization cannot cover the full range of medical activities. There are more narrow-minded organizations that professionally and carefully consider the issues of prevention and control of certain diseases.

Ключові слова: інституційний механізм, міжнародні організації, державне управління, охорона здоров'я, співпраця.

Key words: institutional mechanism, international organizations, public administration, health care, cooperation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Структура інституційного механізму державного управління охороною здоров'я базується на інтеграції методів запровадження державної політики в сфері охорони здоров'я, методів управління галуззю, формами застосування важелів управління, конкретних інструментів управління. Процеси активного впливу на систему ґрунтуються на відповідному забезпеченні, яке ми можемо поділити на правове забезпечення, нормативне забезпечення, інформаційне забезпечення. Окремо ви відзначаємо в інституційному механізмі державного управління системою охорони здоров'я вплив міжнародних організацій цієї сфери.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми формування інституційного механізму державного управління і в тому числі системою охорони здоров'я досліджували провідні науковці. Серед них можна виділити і тих, на праці яких ми спиралися в даному дослідженні, зокрема: Пиддє А.Л. [2], Маруніч Т.А. [2], Колядич М.М. [3], Грицко Р.Ю. [3; 12], Фуртак І.І. [3; 4], Варава А. [4], Федорчак О. [9], Рудніцька Р.М. [10], Сидорчук О.Г. [10], Стельмах О.М. [10], Шило К.М. [11], Сазонець І.Л. [13], Зима І.Я. [13]. Однак у контексті діяльності міжнародних організацій, їх впливу на механізми державного управління в сфері охорони здоров'я вітчизняні вчені висвітлили не так багато аспектів. Тому вважаємо дослідження впливу таких організацій і передусім ВООЗ на інституційний механізм управління системи охорони здоров'я актуальним завданням, яке значною мірою вже реалізується на практиці.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є формування теоретичної концепції інституційного механізму державного управління системою охорони здоров'я та визначення місця міжнародних організацій медичного спрямування в цьому механізмі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Одним з найбільш суттєвих елементів інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є державні політики, що чинять вплив та регулюють систему охорони здоров'я. Економічна політика має суттєвий вплив шляхом створення матеріальної функ-

ціонування охорони здоров'я. Соціальна політика формує середовище функціонування системи охорони здоров'я, оскільки система охорони здоров'я є однією із її складових, разом із культурою, освітою, соціальним захистом. Фінансова політика вирішує більш прикладні аспекти розподілення коштів в державі та формуванні системи фінансування охорони здоров'я. Однією з важливих політик є політика підтримки сталого розвитку. Сьогодні є усталеною науковою гіпотезою твердження, що громадське здоров'я значною мірою залежить від системи сталого розвитку та природоохоронних заходів. Саме тому багато ініціатив ВООЗ у сфері медицини мають механізми реалізації шляхом збереження та відтворення довкілля. Важливою складовою інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є кадрова політика. Ефективна реалізація кадрової політики важлива на всіх рівнях — від державного управління цією сферою до місцевого самоврядування та управління лікарнею. Сервісна політика держави сформувалась на основі новітньої концепції сервісної держави. В сучасних умовах державний сервіс є поширеним у регіональних системах управління, шляхом створення Центрів надання адміністративних послуг, в яких акумулюються всі послуги, які держава може надати громадянину. Підходи надання сервісу набувають своє поширення і в медичній сфері. Їх підґрунтям є методичний підхід, який обґрунтовує надання пацієнту повного переліку медичних послуг при зверненні до лікарні. Важливим питанням на цей час є форма оплати цього сервісу. Євроінтеграційна політика є однією з основ та важливою умовою вдосконалення інституційного механізму державного управління охороною здоров'я. Важливим напрямом вдосконалення інституційних механізмів державного управління охороною здоров'я є молодіжна політика. Формування та реалізація основних принципів та напрямів молодіжної політики України значною мірою спрямовано на усвідомлення необхідності здорового способу життя, відмовою від згубних звичок, духовний, соціальний, фізичний розвиток, що є основою громадського здоров'я.

Серед методів управління охороною здоров'я організаційні та економічні можуть застосовуватися як на державному, так і на регіональному, місцевому рівні, такі методи, як психологічні, спеціальні, адміністративні застосовуються в більшій мірі на регіональному рівні та в процесі організації функціонування комунальних підприємств закладів охорони здоров'я та інших медичних установ.

Безпосередньо важелі впливу, які застосовує держава в процесі реалізації інституційного механізму державного управління охороною здоров'я можна поділити на економічні та фінансові, які мають управлінський вплив на медицину як інструменти оперативного управління та вирішення питань, правові, які мають більш довгостроковий характер, організаційні, які надають конкретні методи реалізації правових норм та концентрують увагу виконавців на рекомендованих способах вирішення проблем, політичні, яку формують загальний вектор реалізації державних програм та курсу держави загалом у сфері охорони здоров'я.

Більш конкретні методи, що використовуються в інституційному механізмі державного управління охороною здоров'я це — технології, Програми, Концепції та Постанови. Що стосується технологій, то вони мають дві форми — високотехнологічні пристрої для лікування, що містять у собі наукові доробки в сфері фармацевтики, інформаційних технологій, електроніки і т. і. та технології (протоколи) лікування, які містять у собі нові інноваційні методики лікування. До інструментів інституційних механізмів державного управління відносяться також Програми. До основних програм у сфері охорони здоров'я у 2019 році відносяться такі Програми як: "Реформа первинної медичної допомоги" — 15,3 млрд грн, "Безкоштовна діагностика" — 2 млрд грн, "Медична субвенція місцевим бюджетам на спеціалізовану амбулаторну, стаціонарну та екстрену медичну допомогу" — 55,5 млрд грн, "Реформа екстреної медичної допомоги" — 922,5 млн грн, "Державні закупівлі ліків і медичних виробів" — 5,9 млрд грн, програма "Доступні ліки" — 1 млрд грн, "Відшкодування вартості препаратів інсуліну за кошти державного бюджету" — 925 млн грн, "Розбудова мережі кардіоцентрів" — 150 млн грн, "Єдиний державний кваліфікаційний іспит" — 16,7 млн грн [1].

Серед Концепцій державного рівня, які мали вплив останніми роками слід виділити "Концепції розвитку системи громадського здоров'я", яка була схвалена Кабінетом міністрів Розпорядженням від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. та "Концепція Загальнодержавної програми "Здоров'я — 2020: український вимір", яка була схвалена Кабінетом міністрів України розпорядженням від 31 жовтня 2011 р. № 1164-р. Ці та інші Концепції загальнонаціонального масштабу, які затверджуються на державному рівні мають значний вплив на розвиток системи охорони здоров'я. також важливим інструментом інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є Постанови кабінету Міністрів, якими затверджуються важливі рішення в медичній сфері.

Аналізуючи форми забезпечення інституційних механізмів державного управління охороною здоров'я, слід визначити, що правове та нормативне забезпечення спирається значною мірою на основну ланку інституційного механізму — створення законодавчої бази. Закони України в сфері охорони здоров'я є головними інституційно-утворюючими ланками медичної реформи, що проводиться на теперішній час. Безумовно, що законодавча база спирається на міжнародні правові акти та угоди, а в частинах, де Закони ще не прийняті регулюється Указами Президента України, Постановами Кабінету міністрів, Наказами МОЗ та інших міністерств.

Цей вищий рівень законодавчої бази інституційного механізму державного управління охороною здоров'я підкріплюється таким складовими нормативного забезпечення: положення, рішення, інструкції, норми та нормативи, стандарти, методичні вказівки.

Як і кожна система, кожний механізм, інституційний механізм державного управління охороною здоров'я повинен мати інформаційну базу, яка забезпечує моніторинг, зворотний зв'язок, координацію та вдосконалення. Особливостями сучасного етапу формування та використання інформаційного забезпечення інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є його діджиталізація та використання інформаційних технологій. Структурними елементами такої бази є відомчі та корпоративні інформаційні мережі, звіти юридичних осіб, одноразові обстеження, матеріали з Інтернету, засоби масової інформації, статистичні звіти.

Переходячи до аналізу особливої ролі міжнародних організацій в інституційному механізмі державного управління охороною здоров'я, необхідно зупинитися на їх значенні та функціях у національних та світовій системі охорони здоров'я.

Міжнародні організації, як і інші організації, не можуть мати прямиий вплив на систему охорони здоров'я. Цей вплив може бути тільки опосередкованим. Як визначає професор О. Пидде в роботі "Нормативне регулювання діяльності медичних організацій в умовах розмежування повноважень між органами влади" існують непорушні правові основи, що забезпечують функціонування охорони здоров'я. Вони такі:

1. Верховенство Конституції перед поточним законодавством.
2. Всеохоплюючий і визначальний характер загального (надгалузевого, надвідомчого) законодавства перед спеціальним, галузевим законодавством.
3. Обмежена дію інших нормативних актів.
4. Обмежена службова роль відомчих нормативних актів, особливі умови їх застосування [2, с. 226—233].

Сучасна діяльність міжнародних та національних неурядових організацій спрямована на імплементацію європейських принципів організації охорони здоров'я. Колядич М.М. та ін. у роботі "Медико-соціальні аспекти управління соціальною сферою в Україні" зазначають, що "в Україні робляться спроби розвивати соціальну політику відповідно до сучасних європейських його зразків. Це зафіксовано прийняттям низки державних актів, які визначають пріоритети та напрями подальшої оптимізації всіх складових державного управління, зокрема Угоди про партнерство та співробітництво між ЄС та Україною, Закону про національну безпеку України, Концепції адаптації законодавства України до законодавства ЄС і Плану дій щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до ЄС тощо" [3, с. 27—35]. У своєму дослідженні автори не наводять цілу низку спеціальних законодавчих актів, які перорієнтують національні механізми державного управління на європейські зразки, вони більше описують інфраструктуру, загальний контекст функціонування інституційної системи державного управління охорони здоров'я.

Європейська система охорони здоров'я тісно функціонує з головною медичною організацією світу — Все-

світньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). Діяльність ВООЗ носить універсальний характер, але більшою мірою, вона все ж є майданчиком для переговорів представників різних країн та регіонів світу з метою винесення на розгляд світової спільноти консолідованої думки з приводу глобальних проблем медичної сфери.

До організацій, які не входять до структури ООН І. Фуртак виділяє, як найбільш впливову, таку організацію, як Всесвітня медична асоціація (WMA), яка була створена в 1947 році. Вона сформувалась з 64 громадських організацій країн світу. Під егідою цієї організації було прийнято цілий ряд важливих документів, що регламентують правила поведінки лікарів, медичних установ по відношенню до пацієнтів та визначення протоколів проведення медичної діяльності [4, с. 125—134].

Діяльність ВООЗ як універсальної організації в сфері охорони здоров'я не може охопити весь спектр медичної діяльності. Існують більш вузькопрофільні організації, які професійно та ретельно розглядають питання профілактики, боротьби з окремими захворюваннями. До таких організацій слід віднести такі вузькопрофільні організації, як Міжнародна федерація діабету (IDF), Міжнародне агентство з дослідження раку (IARC), Міжнародне товариство з вивчення діабету у дітей і підлітків (ISPAD), Всесвітня асоціація дій по захисту дитячого харчування (IBFAN), Європейська рада ресусцитації (ERC), Американська психіатрична асоціація (APA) та інші організації. Такі організації значною мірою формують режими лікування захворювань на основі розробки рекомендацій та проектів протоколів лікування [5].

Крім цього, ми можемо визначити цілий ряд організацій, що активно працюють в системі охорони здоров'я, надання медичних послуг, медичної допомоги на волонтерських благодійних засадах. Детально проаналізували діяльність таких організацій в своїй монографії "Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я" Сазонець І.Л., Зима І.Я. [13]. До таких організацій ми можемо віднести Міжнародні федерацію товариства Червоного Хреста і Червоного Напівмісяця в Україні (МЧХ), Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ), Міжнародну організацію з міграції (МОМ), Представництво Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні, Білорусі та Молдові (УВКБ ООН), Представництво дитячого фонду Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) [5]. Активно проводили свої програми в Україні міжнародна організація "Лікарі без кордонів" (MSF) [6] та "Право на здоров'я" (HealthRight International, HRI) [7]. Новою світовою гуманітарною організацією в сфері охорони здоров'я є Фонд Білла і Мелінди Гейтс (Bill & Melinda Gates Foundation). До цього Фонду було зроблено найбільше в світі на той час пожертвування 33,5 млрд дол. [8].

Така відома організація як "Лікарі без кордонів" розпочинала свою діяльність у 1971 році як незалежна професійна організація французьких лікарів. Міжнародний Червоний Хрест розпочинав свою роботу у 1863 році у Женеві як комітет з 5 осіб — лікарів. Таким чином, професійні організації лікарів стали основою багатьох потужних натепер організацій світового значення. Сьо-

годні з'являються все нові об'єднання лікарів з метою вдосконалення систем охорони здоров'я. Такі об'єднання формують велику групу міжнародних організацій — професійних об'єднань. До таких організацій можна віднести такі: Європейське товариство кардіологів (ESC), Американська колегія хірургів (ACS), Всесвітня організація сімейних лікарів (WONCA), Міжнародне товариство естетичної пластичної хірургії (ISAPS) та інші організації [5].

Нами запропоновано інституційний механізм державного управління системою охорони здоров'я. Його структура, що представлена в цій частині роботи, розроблена на основі наукових досліджень Зими І., Рудницької Р., Сазонця І.Л., Сидорчук О., Стельмах О., Федорчук О., Шило К. та з урахуванням виявленого нами впливу міжнародних організацій на механізми державного управління в цій сфері [9—11; 13] (рис. 1).

Система державного управління охороною здоров'я України також активно співпрацює з міжнародними організаціями в багатьох напрямках. Р. Грицько консолідує та виокремлює такі напрямки в контексті співпраці з МОЗ України. Головними за його думкою є наступні кроки, які зробило МОЗ України в напрямі посилення громадського здоров'я у відповідності до світових інтеграційних вимог та разом з міжнародними організаціями:

прийнято політичне рішення щодо повернення функцій епідагляду до Міністерства охорони здоров'я України;

створено Центр громадського здоров'я (далі Центр), обрано його генерального директора та забезпечується приєднання до нього лабораторних центрів; розроблено і погоджено проект концепції реформування системи громадського здоров'я;

проведено оцінку Європейською Комісією та Європейським центром контролю за захворюваннями з питань системи епідагляду за інфекційними захворюваннями; проведено оцінку сфери безпеки крові (відповідно до проекту Світового банку);

продовжується оцінка лабораторної мережі з метою подальшої оптимізації;

приєднання до міжнародної ініціативи "Глобальний порядок денний з питань здоров'я", проведено оцінку його Міжнародною робочою групою, напрацьовується дорожня карта імплементації;

відновлено співпрацю з США щодо програми з питань біобезпеки, розпочалася підготовка до впровадження електронної інтегрованої системи спостереження за захворюваннями;

ініційовано відновлення розробки нової Концепції розбудови системи біобезпеки та біозахисту [12, с. 107—111].

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи проведені дослідження є доцільним згрупувати міжнародні організації, які є складовою частиною інституційного механізму державного управління охороною здоров'я в чотири групи: 1. Організації — майданчики для переговорів та комунікації світової медичної спільноти. 2. Міжнародні організації, що рекомендують режими лікування та встановлюють норми та стандарти в охороні здоров'я. 3. Міжнародні гуманітарні

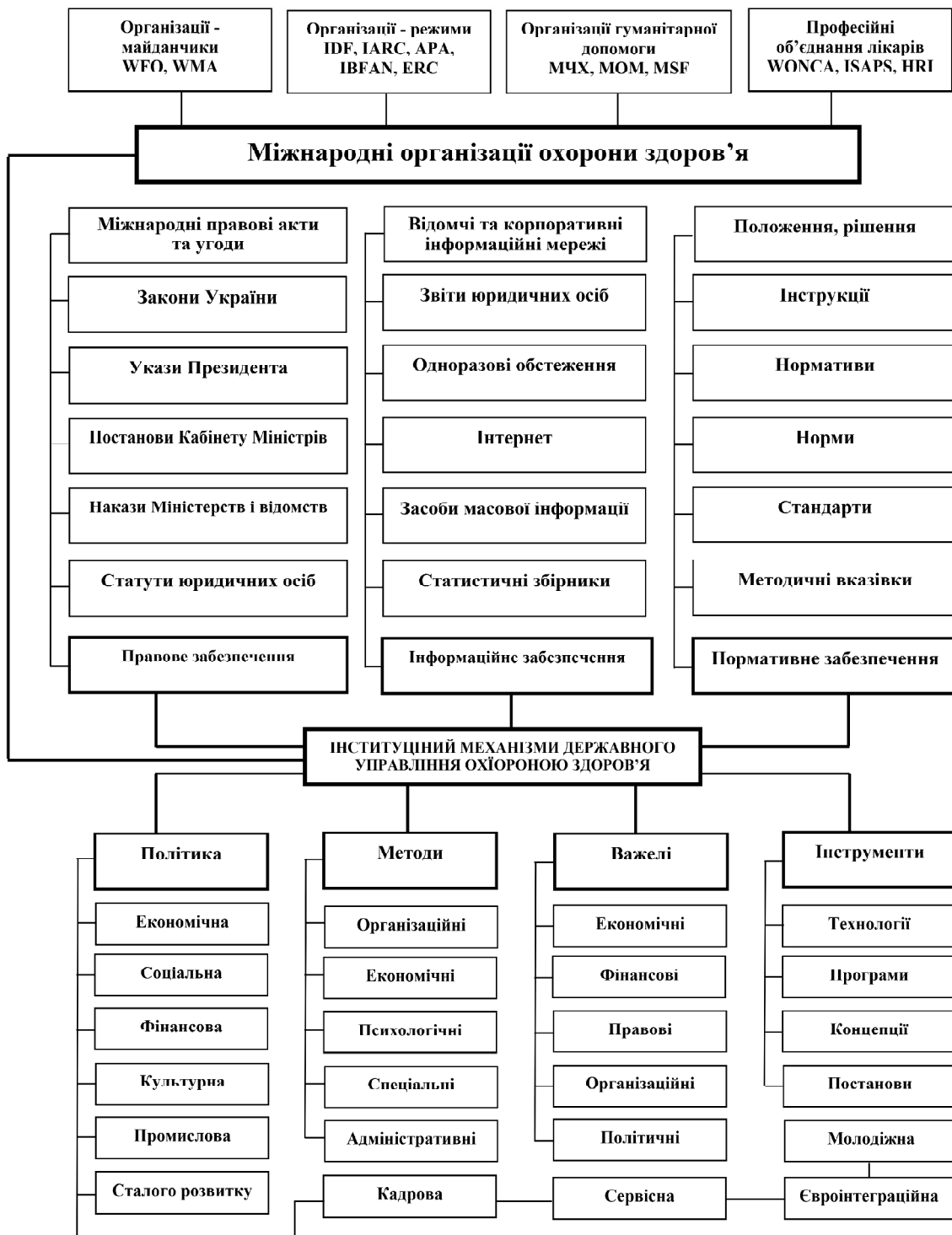

Рис. 1. Структура інституційного механізму державного управління охороною здоров'я

Джерело: складено автором на основі [9—11; 13].

та благодійні організації. 4. Міжнародні професійні організації, асоціації, спілки лікарів за професійною ознакою.

Попри той факт, що національне законодавство є вищим за статусом ніж рішення, рекомендації міжнародних організацій, все ж таки останні натепер почали відігравати суттєве значення в функціонуванні інституційного механізму державного управління охороною здоров'я. Прогнози міжнародних організацій, їх рекомендації, грантова діяльність, фінансування та безпо-

середня організація та участь у гуманітарних місіях, програмах благодійності в сфері охорони здоров'я значно посилюють вплив міжнародних організацій на систему охорони здоров'я всіх країн світу. В окремих країнах та регіонах світу, які є економічно та соціально неблагополучними міжнародні організації приймають участь у державному управлінні як ініціатори створення інституційно оформленої системи охорони здоров'я. В багатьох країнах світу поки що відсутні такі системи, тому створення мережі лікарняних установ, наявність меди-

каментів та медичного обладнання, кваліфікованих лікарів і закладів, що готують лікарів, або хоча б медичних сестер є відповідальністю міжнародних організацій.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є вивчення функцій міжнародних медичних організацій, розробка рекомендацій щодо створення умов для подальшої співпраці органів державного управління та міжнародних організацій в сфері охорони здоров'я на території України.

Література:

1. Державні медичні програми. URL: <https://moz.gov.ua/search?q=програми> (дата звернення 10.10.2019).
2. Пиддє А.Л., Маруніч Т.А. Нормативное регулирование деятельности медицинских организаций в условиях разграничения полномочий между органами власти. Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення (генезис, розвиток, проблеми і перспективи вдосконалення). Матеріали II Всеукр. наук. практ. конф., 17—18. Квітн. 2008 р. м. Львів: НУ "Львівська політехніка", 2013, С. 226—233.
3. Колядич М.М., Грицко Р.Ю., Фуртак І.І. Медико-соціальні аспекти управління соціальною сферою в Україні. Молодий вчений. Медичні науки. 2019. № 6 (70). С. 27—35.
4. Фуртак І., Варава А., Правове забезпечення раціоналізації державного управління системи охорони здоров'я України. Демократичне врядування. 2010. № 6. С. 125—134.
5. Категорія: міжнародні організації. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Міжнародні організації](https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Міжнародні_організації) (дата звернення 10.10.2019).
6. Лікарі без кордонів. URL: <https://ru.msf.org/russia/article.cfm?article=0F03E4F2-15C5-F206-3ECF-265FDA65E3ED> (дата звернення 10.10.2019).
7. Право на здоров'я. URL: <https://www.webcitation.org/619AFvl6f?url=http://www.healthright.org/our-priorities> (дата звернення 10.10.2019).
8. Фонд Білла і Мелінди Гейтс. URL: <https://www.gatesfoundation.org/> (дата звернення 10.10.2019).
9. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління. Науковий вісник "Демократичне врядування". 2008. Вип 1. URL: <https://mail.google.com/mail/u/> (Дата звернення 14.05. 2019).
10. Рудніцька Р.М., Сидорчук О.Г., Стельмах О.М. Механізми державного управління: сутність і зміст / За ред. М.Д. Лесечка, А.О. Чемериса. Львів. ЛІДУ НАДУ, 2005. 28 с.
11. Шило К. М. Механізм державного регулювання формування трудового потенціалу. Економіка і організація управління. 2014. Вип. 1—2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_45 (дата звернення 10.10.2019).
12. Грицко Р. Громадське здоров'я і сімейна медицина об'єднаних територіальних громад. Актуальні проблеми державного управління. 2018. № 4 (76), С. 107—111.
13. Сазонець І.Л., Зима І.Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я. Рівне. Волинські обереги, 2018. 168 с.

References:

1. Ministry of Healthcare of Ukraine (2020), "State medical programs", available at: <https://moz.gov.ua/search?q=prohramy> (Accessed 30 July 2020).
2. Pyddie, A.L. and Marunych, T.A. (2008), "Normative regulation of the activities of medical organizations in the context of the division of powers between authorities", *Medychne pravo Ukrainy: pravovyj status patsiiientiv v Ukraini ta joho zakonodavche zabezpechennia (henezys, rozvytok, problemy i perspektyvy vdoskonalennia)*. *Materialy II Vseukr. nauk. prakt. konf. [Medical law of Ukraine: the legal status of patients in Ukraine and its legislative support (genesis, development, problems and prospects for improvement). Proceedings of the II All-Ukrainian scientific-practical conference]*, NU "L'vivs'ka politekhnika", Lviv, Ukraine, 17—18 April, pp. 226—233.
3. Koliadych, M.M. Hrytsko, R.Yu. and Furtak, I.I. (2019), "Medical and social aspects of social sphere management in Ukraine", *Molodyj vchenyj. Medychni nauky*, vol. 6 (70), pp. 27—35.
4. Furtak I. and Varava A. (2010), "Legal support for the rationalization of public administration of the health care system of Ukraine", *Demokratychnе vriaduvannia*, vol. 6, pp. 125—134.
5. wikipedia (2020), "Category: international organizations", available at: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Міжнародні організації](https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Міжнародні_організації) (Accessed 30 July 2020).
6. Medecins Sans Frontieres (2020), available at: <https://ru.msf.org/russia/article.cfm?article=0F03E4F2-15C5-F206-3ECF-265FDA65E3ED> (Accessed 30 July 2020).
7. HealthRight International (2020), available at: <https://www.webcitation.org/619AFvl6f?url=http://www.healthright.org/our-priorities> (Accessed 30 July 2020).
8. Bill & Melinda Gates Foundation (2020), available at: <https://www.gatesfoundation.org/> (Accessed 30 July 2020).
9. Fedorchak, O. (2008), "Classification of mechanisms of public administration", *Naukovyj visnyk "Demokratychnе vriaduvannia"*, vol. 1, available at: <https://mail.google.com/mail/u/> (Accessed 30 July 2020).
10. Rudnits'ka, R.M. Sydorчук, O.H. and Stel'makh, O.M. (2005), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia: sutnist' i zmist [Mechanisms of public administration: essence and content]*, LIDU NADU, L'viv, Ukraine.
11. Shylo, K.M. (2014), "The mechanism of state regulation of labor potential formation", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1—2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_45 (Accessed 30 July 2020).
12. Hrytsko, R. (2018), "Public health and family medicine of united territorial communities", *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol. 4 (76), pp. 107—111.
13. Sazonets', I.L. and Zyma, I.Ya. (2018), *Sotsial'ni instytuty v transformatsii derzhavnoi systemy upravlinnia okhoronoiu zdorov'ia [Social institutions in the transformation of the state health care management system]*, Volyns'ki oberehy, Rivne, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2020 р.